

Nr 613

Av fru **Holmqvist m. fl.**, om vissa tilläggsdirektiv för socialpolitiska kommittén.

Finansministern har signalerat att under innevarande riksdag kommer att framläggas förslag om skattelättnader för ofullständiga familjer. Sådana skattelättnader välkomnas naturligen av berörda grupper i den mån deras inkomstförhållanden är sådana att deras skattelättnad blir av någon betydelse. Av 1958 års taxering framgår emellertid att en mycket stor grupp av ensamstående med barn har så låga inkomster, att för deras del denna reform blir verkningslös.

Vi anser deras problem böra uppmärksammas och att det bör utredas, om icke från samhällets sida genom olika arbetsmarknadspolitiska och sociala åtgärder dessa familjers ekonomiska villkor kan förbättras.

Frågan om de ofullständiga familjernas behov av hjälp har behandlats av utredningen Stöd åt ofullständiga familjer (SOU nr 47/1956).

Många av de framlagda förslagen har beaktats. Det oaktat kan dessa gruppers problem ännu icke anses nöjaktigt lösta. De ekonomiska svårigheterna utgör fortfarande för den ensamstående med barn och speciellt då de ogifta mödrarna det främsta hindret för dem att behålla sina barn hos sig.

Det ekonomiska bistånd som den ogifta modern i samband med förlösningen kan räkna med utgöres, utöver moderskapspenningen och strängt behovsprövad mödrahjälp, av det underhållsbidrag barnafadern är skyldig att bistå med enligt § 5 i lagen om barn u. ä. Till barnets underhåll erhåller hon ett ofta otillräckligt utmätt underhållsbidrag, där samhället står som garant enligt lagen om förskottering av underhållsbidrag.

Den grupp det här rör sig om är regelmässigt unga kvinnor, av vilka det stora flertalet befinner sig i mycket låga lönelägen.

Det säger sig självt att de i det ekonomiska tvångsläge de befinner sig i oftast ser som sin enda utväg att lämna barnet ifrån sig. Om man genom samhällets bistånd kunde tillförsäkra varje ogift mor möjlighet att utan hinder av ekonomisk art behålla sitt barn hos sig, skulle man måhända i framtiden kunna förebygga många av de tragedier, där kampen om barnet utkämpas mellan moder och fosterföräldrar.

Enahanda problem kan uppstå även för andra ensamstående med barn.

De åtgärder, som från samhällets sida skulle kunna vidtagas bör anpassas efter de enskilda fallens skiftande behov. Bland de åtgärder, som skulle kunna tänkas, är t. ex. en mera effektiv utbildningsverksamhet och

vägledning i yrkesval, ett vidgat intresse från samhällets sida att lösa denna grupps bostadsproblem, hjälp med barnpassning och andra serviceanordningar, eventuellt någon form av ekonomiskt stöd där barnavårdsmyndighet så finner skäligt. Fråga är om icke beträffande de ogifta mödrarna barnafaderns ekonomiska ansvar gentemot modern borde utvidgas till att omfatta en utsträckt underhållsplikt, i vilket fall samhället skulle kunna tänkas stå som garant på samma sätt som beträffande underhållsbidrag till barn. Från många håll anses med rätta att i arvsrättsligt hänseende barn i och utom äktenskap bör jämföras. Det måste då vara konsekvent att den ogifta moderns rätt till underhåll för sig och barnet beaktas på samma sätt som hustruns rätt vid skilsmässa prövas med hänsyn till försörjningsmöjlighet och ansvar för barnen.

En utredning av vissa här berörda problem torde kunna uppdragas åt den av Kungl. Maj:t den 9 maj 1958 tillsatta socialpolitiska kommittén.

Med stöd av vad ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att de här berörda frågorna utredes antingen genom en utvidgning av direktiven till socialpolitiska kommittén eller på annat sätt.

Stockholm den 27 januari 1960

Mary Holmqvist

Astrid Bergegren

Tore Bengtsson

i Halmstad

Ingemund Bengtsson

Elisabeth Sjövall

Marta Lundberg

Thyra Löfqvist

Elsa Lindskog